

Список використаних джерел:

1. Podlech Adalbert. Rechtslinguistik // Rechtswissenschaft und Nachbarwissenschaften. – Munchen, 1976. – S. 105-110.
2. Koessler M. Les faux amis ou les trahisons du vocabulaire anglais (conseils aux traducteurs) / M. Koessler, J. Derocquigny. – P.: Librairie Vuibert, 1928. – 387 p.
3. Гамзатов М.Г. Техника и специфика юридического перевода: сб. ст. – СПб.: Филологический факультет СПбГУ, 2004. – 184 с.
4. Мачковский Г.И. Русско-французский юридический словарь. – М.: Руссо, 2004. – 576 с.

Гулевич Т.А.

студентка,

Науковий керівник: Орловська О.В.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Хмельницький національний університет

ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ МОДАЛЬНОСТІ НА ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНОМУ РІВНІ

На лексико-граматичному рівні засобом вираження модальності слугують модальні дієслова, які позначають можливість, необхідність, вірогідність дії і є службовими частинами мови які не вживаються як окремі члени речення. Модальні дієслова можуть виражати дію, стан або процес, які розглядаються мовцем як можливі, обов'язкові, сумнівні, точні, дозволені, бажані тощо [2, с. 99].

Так, модальне дієслово *can* має дві форми: *can* та *could* – для теперішнього та минулого часу та позначає теоретичну можливість, з деяким значенням здатності, дозволу. Модальне дієслово *can* (*could*) зазвичай перекладається на українську за допомогою модальних дієслів *могти, вміти* [1, с. 310].

Модальне дієслово *may* має дві форми: *may* та *might* і позначає можливість факту, припущення, невпевненість, бажання виконання якоїсь дії, дозвіл та інші. Модальні дієслова *may* (*might*) перекладаються на українську мову словом *можна* або *дозволяти, не заперечувати*. Виражаючи суворе попередження, часто *may* перекладається на українську мову словами *може, може бути* [1, с. 315].

Модальне дієслово *must* має лише одну форму та вживається для вираження необхідності, наказу та поради. Воно має значення повинності і припущення. В українській мові існує прямий відповідник модального дієслова *must* – модальне дієслово *мусити* [1, с. 319].

Модальне дієслово *to have (to have got to)* виражає необхідність та зобов'язання, що виникає з обставин. Модальне дієслово *have to* в українській та англійській мовах мають одне й те саме значення і перекладається словами *потрібно, необхідно, належить*. *Have to* можна назвати синонімом модального дієслова *must*, що позначає необхідність [1, с. 325].

Модальне дієслово *to be to* є синонімом модального дієслова *have to*. Воно виражає обов'язок або необхідність, яка пов'язана з попередньою домовленістю, планом або розкладом [3, с. 156]. Українські еквіваленти цих значень модального дієслова *to be to* – модальні дієслова *мати, повинен, мусити, збиратися*. Часто

можна зустріти це дієслово у риторичних питаннях, що часто перекладається фразою *питання в тому, що* [1, с. 326].

Модальне дієслово *need* вживається для визначення необхідності виконання дії. В основному воно перекладається на українську мову модальними словами *потрібно, необхідно* [1, с. 331].

Модальне дієслово *ought to* вживається для вираження морального обов'язку, поради, вірогідності, необхідності [1, с. 328].

Крім вище зазначених, існують чотири модальних дієслова в англійській мові, у яких майже немає лексичних еквівалентів в українській мові: *shall, will, would* і частково *should*. Їхня особливість пояснюється тим, що вони виражають не лише модальне значення, а й є допоміжними дієсловами.

Модальне дієслово *shall* не завжди має модальне значення. Коли воно поєднується з неперфектним інфінітивом то дієслово виражає намір, обіцянку, погрозу, пропозицію. Модальне дієслово *shall* у модальному значенні в основному вживається з другою та третьою особою множини та іноді в запитальних реченнях з першою особою однини та множини. В залежності від того, що бажає висловити автор, модальне дієслово *shall* має різні значення. Часто модальне дієслово *shall* використовується в текстах різноманітних документів, договорів, контрактів та ін. і виражає обов'язок [1, с. 334].

Модальне дієслово *will* позначає намір, готовність, команду, неминучість дії. Це модальне дієслово вживається з усіма особами в однині та множині, ніколи не втрачаючи своєї функції допоміжного дієслова (для вираження майбутнього часу). У певних випадках модальні значення *will* можуть співставлятися зі значеннями, що має модальне дієслово *would*. В результаті їхні лексичні еквіваленти в українській мові можуть мати схожі, або навіть однакові значення. Виражаючи водночас форму майбутнього часу будь-якої дії та впевненість у її виконанні, *will* може перекладатися на українську мову певними дієсловами, в залежності від контексту, а також за допомогою дієслів *буду, буде, будеш, будуть, будете*.

Модальне дієслово *would* вживається в багатьох ідіоматичних виразах і має як пряме, так і непряме значення. За допомогою *would* можна виразити ввічливість, а в українській мові це значення можна виразити за допомогою дієслів у формі минулого часу та частки *би, б* [4, с. 33].

Модальне дієслово *should* може виражати моральне зобов'язання, можливість, бажання, пораду, рекомендацію, застереження (іноді наказовим способом). *Should* як модальне дієслово часто вживається для вираження значень як у теперішньому, так і майбутньому часі, а також для вираження умовності. Воно виражає різноманітні значення і є близьким за значенням до таких модальних дієслів як *ought to, have to, to be to, must*. Найзагальніше пряме значення цього модального дієслова в українській мові співвідноситься зі стативом *слід, треба*, чи модальним словом або фразою *потрібно* [1, с. 336].

Модальне дієслово *dare* може виражати ризик та виклик. У розмовній англійській мові дієслово *dare* часто вживається разом з дієсловом *say* – *daresay* і виражає припущення. Воно може перекладатися такими словами як *наважуватися; вважаю, допускаю, цілком імовірно, упевнений* [1, с. 333].

Більшість модальних дієслів в англійській мові мають прямі відповідники в українській, тому знаючи правила перекладу модальних дієслів, добре розуміючи текст – труднощів з такими словами не виникне.

Список використаних джерел:

1. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник / І.В. Корунець – В.: Нова книга, 2001. – 448 с.
2. Мещеряков В.Н. К вопросу о модальности текста / В.Н. Мещеряков // Филологические науки. – М., 2001. № 4. – С. 99-105.
3. Palmer F. R. Mood and Modality. – [2nd ed.]. – / Frank Robert Palmer. – Cambridge: Cambridge University Press, 2007. – 250 p.
4. Narrog H. Modality, Subjectivity, and semantic change. / H. Narrog. – Oxford: Oxford University Press, 2012. – P. 30–37.

Дем'янчук Ю.І.

кандидат економічних наук, викладач,

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

**ІСТОРИОГРАФІЧНИЙ ТА ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ
БАГАТОМОВНОГО КОРПУСУ В ГАЛУЗІ КОРПУСНОЇ
ТА КОНТРАСТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ**

Багатомовні паралельні корпуси тексту є малодослідженим лінгвістичним явищем, тому їх варто співвідносити з історією становлення корпусної та контрастивної лінгвістики.

Дослідниця Жуковська В.В. у дослідженні «Корпусна лінгвістика: історична перспектива та сучасний стан» [2, с. 23], особливу увагу авторка приділяє електронному корпусу The Survey of English Usage, укладений Рендольфом Квірком у 1959 р. в University College London. Цей проект став перехідним етапом у становленні корпусної лінгвістики, оскільки він зосереджувався на лінгвістичних особливостях щоденного спілкування (як письмового, так і усного) звичайних громадян і від початку збереження даних в електронному форматі не передбачалося. Натомість, Демська-Кульчицька О. здійснюючи огляд сучасного стану корпусної лінгвістики у своїй монографії «Основи національного корпусу української мови» [1, с. 140], зазначає, що це напрям досить розгалужений і передбачає студії, по-перше, загальної теорії корпусної лінгвістики, над якою працюють Д. Байбер, Дж. Синклер, В. Тойберт; по-друге, кореляції корпусної лінгвістики та інших лінгвістичних дисциплін; по-третє типології корпусів та методики інтерпретації корпусних даних; по-четверте, розроблення загальних засад створення природним мов тощо (праці Б. Алтенберга, М. Баньки, У. Френсиса, Г. Кеннеді, Г. Ліча, А. Баранова, М. Михайлова, Р. Рикова, Л. Ричкової, С. Шарова та інші).

Інший дослідник Лук'янець Г.Г. наголошував, що основою корпусної лінгвістики є розроблення теоретичних засад і практичних прийомів побудови, машинного опрацювання, експлуатації та аналізу мовних даних, оформлених як корпус текстів. У дослідженні «Основні напрямки сучасних корпусних досліджень мови та перспективи їх подальшого розвитку» [3, с. 128], автор наголошує, що багатомовні корпуси тексту це, свого роду, інформаційно-довідкова система, яка слугує базою для дослідження одиниць та явищ різних мовних рівнів (фонетичного, морфологічного, лексико-семантичного та синтаксичного), для вивчення особливостей використання природної людської мови у формах усного та писемного мовлення та для визначення